

**ΘΕΜΑ: ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΜΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΡΗ
ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ**

1. Η δυνατότητα πρόωρης διάλυσης της Βουλής σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 41 παρ. 2 Συντ. καλείται “κυβερνητική διάλυση”, διότι η σχετική ευχέρεια - ιδίως μετά την αναθεώρηση του 1986 - αναγνωρίζεται στην Κυβέρνηση.

2. Η Βουλή διαλύθηκε ως τώρα πρόωρα, προκειμένου να ανανεωθεί η λαϊκή εντολή και να αντιμετωπισθεί εθνικό θέμα εξαιρετικής σημασίας τρεις φορές: το 1977, το 1985 και το 1993. Τις δύο πρώτες υπό την ισχύ του αρχικού Συντάγματος 1975 και την τρίτη υπό την ισχύ της αναθεωρημένης μορφής του.

3. Για την εφαρμογή του άρθρου 41 παρ. 2 Συντ. απαιτείται πρόταση της Κυβέρνησης που έχει λάβει ψήφο εμπιστοσύνης και έκδοση Π.Δ. Αξίζει να σημειωθεί ότι στους όρους σύμπραξης των δύο πολιτειακών οργάνων - Κυβέρνησης και Προέδρου της Δημοκρατίας - διαπιστώνεται η βασική διαφορά στη διατύπωση της διάταξης στο αρχικό και το αναθεωρημένο κείμενο του Συντάγματος. Το αρχικό παρείχε τη δυνατότητα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να διαλύει τη Βουλή, ενώ το αναθεωρημένο προβλέπει απλώς τη διάλυση της Βουλής εκ μέρους του μετά από πρόταση της Κυβέρνησης.

4. Λαβή επίκλησης και εφαρμογής της διάταξης έδωσαν τα ακόλουθα εθνικά θέματα.

1977: “Η τύχη του κυπριακού ελληνισμού”, “η επικίνδυνη διένεξη με τη γείτονα Τουρκία” και “η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα”.

1985: Η Αναθεώρηση του Συντάγματος, ”το Κυπριακό”, “η πορεία των σχέσεών μας με την Τουρκία”.

1993: “Οι εξελίξεις στον χώρο της βαλκανικής και ιδιαίτερα στο θέμα των Σκοπίων”, το θέμα της Κύπρου, “η ανάληψη από την Ελλάδα της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας το πρώτο εξάμηνο του 1994” και “η πορεία της ελληνικής οικονομίας”.

5. Από την πρακτική που διαμορφώθηκε προκύπτουν τα εξής : α) Κατά κανόνα προβάλλονται περισσότερα εθνικά θέματα, β) συνηθέστερη είναι η επίκληση εξωτερικών θεμάτων, και γ) η επίκλησή τους γίνεται κατά τρόπο συμβατικό, αν όχι προσχηματικό. Με δύο λόγια, η επιλογή των θεμάτων καθορίζεται από την Κυβέρνηση με γνώμονα ιδίως την περιρρέουσα πολιτική συγκυρία.

6. Εάν αποφασιζόταν η πρόωρη διάλυση της Βουλής με βάση το άρθρο 41 παρ. 2 Συντ., είναι δυνατόν να προβληθούν ως εθνικά θέματα εξαιρετικής σημασίας: το Κυπριακό, η όξυνση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, η Διακυβερνητική Διάσκεψη και το πρόβλημα της Π.Γ.Δ.τ.Μ. Δεν αποκλείεται βέβαια και η επίκληση εσωτερικών ζητημάτων. Η επιλογή τους εναπόκειται στην ευχέρεια της Κυβέρνησης.

7. Η διαδικασία που ακολουθείται συνήθως στην πράξη εξελίσσεται ως εξής : Το Υπουργικό Συμβούλιο αποφασίζει την πρόωρη διάλυση της Βουλής, στο σχετικό δε πρακτικό της συνεδρίασής του αναφέρονται οι λόγοι που την επιβάλλουν. Ο Πρωθυπουργός εγχειρίζει έπειτα σχετικό έγγραφο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος αποδέχεται εγγράφως το αίτημά του και εκδίδει στη συνέχεια το Προεδρικό Διάταγμα. Αποκλίσεις, επουσιώδεις πάντως, συναντώνται στην πράξη.

Το σημείωμα αυτό συνοδεύουν οι επιστολές του Πρωθυπουργού και του Προέδρου της Δημοκρατίας για την πρόωρη διάλυση της Βουλής το 1977, το 1985 και το 1993.

Αθήνα, 19 Αυγούστου 1996